

Examenul de bacalaureat național 2017

Proba E. c)

Istorie

Varianta 10

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

I. TÉMA

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovné úryvky:

A. „14. apríla 1877 Karol (Carol) predsedal zasadnutiu Korunnej rady [...]. Konkrétne prvky situácie boli jasné väčšine zúčastnených a tí akceptovali konvenciu, dohodu s Ruskom. M. Kogălniceanu, ktorý sa stal ministrom zahraničia [...], podpísal dohodu. [...] Rusko vyhlásilo vojnu Turecku 24. apríla a v ten istý deň jeho vojská začali prechádzať cez Prut do Moldovy. Rumunská vláda vôbec neprotestovala, aj keď Senát a Komora ešte neratifikovali konvenciu. Protestovali ale vehementne proti vyhláseniam adresovaným rumunskému ľudu ruskými vojenskými vreliteľmi, ktoré považovali za porušovanie suverenity [...]

Verejná mienka a členovia Komory žiadali okamžité vyhlásenie samostatnosti. [...] 21. mája M. Kogălniceanu vyhlásil, že odhlasovaním Komorou a Senátom [...] prebehlo ratifikovanie dohody s Ruskom, že boli automaticky roztrhnuté spojivá s Osmanskou ríšou, a že Rumuni sa tak stali samostatným národom. Komora zareagovala promptne, prijala rozhodnutie, ktorým vyhlásila «absolútnu samostatnosť» krajiny. Senát sa zachoval podobne v ten istý deň. Ale rumunská iniciatíva sa netešila sympatiám veľmocí. Tie odsúdili počin ako pošliapanie jestvujúcich dohôd a považovali ho za skomplikovanie už aj tak dosť nebezpečnej situácie.”

(K. Hitchins, *România 1866-1947 - Rumunsko 1866-1947*)

B. „Rusko chcelo profitovať po jedinom víťazstve a uzavrelo separátny mier s Osmanmi v San Stefano, vo februári 1878 [...]. Veľmoci, najmä Anglicko a Rakúsko-Uhorsko, protestovali a tak sa uzavrela nová mierová dohoda, tentoraz v Berlíne, po ktorej bola čiastočne znovunastolená rovnováha [...]: Anglicko dostalo Cyprus, Rakúsko-Uhorsko prevzalo správu, administrovanie Bosny a Hercegoviny, Bulharsko na sever od Balkánskych hôr sa stalo autonómnou provinciou pod suzeranitou Osmanskej ríše, Rusko obdržalo územia Kaukazu a okolie Čierneho mora (Marea Neagră). V tom istom čase bola uznaná samostatnosť Rumunska, Srbska a Čiernej hory. Rumunsko mohlo byť iba spokojné. [...] Krajina nedostala uznanie spolubojujúcej a Rusko, ktoré sa bolo zaviazalo brániť územnú celistvosť Rumunska, znova obsadilo tri župy na juhu Besarábie, významné z hľadiska prístupu k Dunaju (Dunăre). Navyše, pre úplné uznanie samostatnosti veľmocami, Rumunsko muselo udeliť občianstvo nekresťanskému obyvateľstvu krajiny [...]. Napriek tomu, veľmoci súhlasili uznať, na podnet Ruska, zjednotenie severnej Dobrudže a Dunajskej delty s Rumunskom [...].”

(I. A. Pop, *Istoria românilor – Dejiny Rumunov*)

Opierajúc sa o tieto úryvky, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte jeden štát, ktorý získal roku 1878 samostatnosť, spomenutý v úryvku **B**. **2 body**
2. Upresnite, za pomoci úryvku **A**, informáciu o Ministerstve zahraničných vecí. **2 body**
3. Menujte obidve veľmoci, na ktoré sa vzťahujú zdroje **A** i **B**. **6 bodov**
4. Napíšte na skúškový hárok písmeno zodpovedajúce úryvku, v ktorom sa tvrdí, že vláda protestovala proti akciám ruských vojenských veliteľov. **3 body**
5. Uveďte jeden vzťah príčina – následok, medzi dvoma informáciami z úryvku **B**, upresniac úlohu každej z nich (*príčina*, respektíve *následok*). **7 bodov**
6. Prezентуйте ďalšie dve opatrenia upevňovania moderného štátu Rumunska (România), prijaté v 19. storočí, predchádzajúce udalostiam, na ktoré sa vzťahujú dané úryvky. **6 bodov**
7. Menujte jednu podobnosť medzi dvoma historickými udalosťami presadzovanými Rumunskom v medzinárodnej politike na začiatku 20. storočia. **4 body**

II. TEMA

(30 bodov)

Pozorne prečítajte nasledovný úryvok:

„Zahraničná politika, ktorú viedol Petru [Mușat] mala presne vymedzený smer: aliancia s Poľskom a Valašskom (Țara Românească). [...] Roku 1387 on zložil vazalskú prísahu [...] Vladislavovi Jagellonskému [...], uznajúc ho za svojho seniora, suzerána a sľubujúc mu pomoc proti nepriateľom. Následne kráľ Poľska mal za povinnosť pomôcť panovníkovi Moldovy v boji proti jeho nepriateľom. [...] Uznanie poľskej suzeranity bolo prezieravým činom zo strany Petra. Ono zamedzovalo útoku zo severu a zabezpečovalo podporu v prípade konfliktu s Uhorskom. [...] Podmienky a okolnosti doviedli k využitiu tejto pomoci v krátkom čase, ale nie formou vojenskej podpory, a nie tak ako sa to očakávalo, od Poľska Moldovčanom, ale [...] v opačnom smere. Roku 1388 [...] poľský kráľ oslovil Petra, prosiac ho, aby mu požičal 4000 rubieľ v striebre [...]. Peter [...] mu vyčítal iba 3000. Prijal, ako záruku, spis, že suma bude vrátená za tri roky, zálohou sa stal kraj Haliče – známy [...] pod menom Pocuția – ktorý mal právo panovník Moldovy obsadiť v prípade nesplatenia dlhu. [...]

Petru sprostredkoval aj zbliženie sa súčasným panovníkom Valašska (Țara Românească), ktorým bol Mirča Starý (Mircea cel Bătrân) s Poliakmi. Jeden z motívov, ktoré podnietili panovníka Moldovy, aby upevnil spojenectvo s Vladislavom Jagellonským, snaha predísť uhorskému útoku alebo – v prípade, že by sa ten odohral – pomoc, aby ho odrazil, sa vo všetkom hodil aj panovníkovi, ktorým bol Mirča. Aj ten mohol byť napadnutý od severu Uhorskom [...]. A nebezpečie bolo o to väčšie, že k tomu sa mohol pridať aj ďalší útok [...] turecký, keďže v tom čase panstvo týchto dosiahlo čiaru Dunaja. Preto Mirča hľadá a nachádza spojencov [...] v Poľsku. 10. decembra 1389, niekoľko mesiacov po porážke balkánskych kresťanov Turkami na Kosovom poli, poslovia, ktorých vyslal Mirča [...] uzavreli v meste Radom, na sever od Varšavy, spojeneckú zmluvu s Vladislavom Jagellonským. [...] 17. marca 1390 [...] sa spresňovala náplň podmienok uzavretej zmluvy. Tentoraz sa spresňovalo, že poľský kráľ nezačne vojnu proti Uhorsku bez toho, aby bol oboznámený Mirča a jeho poradný divan o príčine vojny a predchádzajúcom rozhodnutí poľskej rady. Taktiež, ak by sa uzavrel mier medzi Žigmundom (Sigismund), kráľom Uhorska a Mirčom, ten bude musieť byť uznaný aj Vladislavom. Každý nový člen, ktorý by sa zapojil do spojenectva, bude musieť rešpektovať podmienky zmluvy.”

(C. C. Giurescu, *Istoria Românilor, História Rumunov*)

Opierajúc sa o tento úryvok, odpovedajte na nasledovné požiadavky:

1. Menujte vojnu spomenutú v danom úryvku. **2 body**
2. Spresnite storočie, na ktoré sa vzťahuje daný úryvok. **2 body**
3. Menujte panovníka Valašska a príčinu jeho spojenectva s Poľskom, veci spresnené daným úryvkom. **6 bodov**
4. Uvedte z daného úryvku dve informácie o náplni, cieľoch politickej aliancie medzi Valašskom a Poľskom, uzavretej roku 1390. **6 bodov**
5. Sformulujte na základe daného úryvku názor vzťahujúci sa na vazalský sľub, ktorý zložil Petru Mușat, podporiac ho dvoma informáciami vybranými z daného úryvku. **10 bodov**
6. Argumentujte relevantným historickým faktom, tvrdenie podľa ktorého Rumuni sa zúčastňujú diplomatických akcií v druhej polovici 15. storočia. (Boduje sa prezentovanie jednej relevantnej historickej udalosti a použitie konektorov ktoré vyjadrujú kauzalitu a uzáver.) **4 body**

III. TEMA

(30 bodov)

Vypracujte na asi dvoch stranách esej o stalinizme a nacionálnom komunizme v Rumunsku (România), majú na zreteli:

- uvedenie dvoch akcií vyvinutých v dobe stalinizmu a spresnenie určitej charakteristiky jednej z nich;
- predstavenie jedného historického faktu vzťahujúceho sa na podieľanie sa Rumunska na medzinárodných vzťahoch v dobe stalinizmu;
- uvedenie dvoch akcií, udalostí, uskutočnených v Rumunsku režimom nacionálneho komunizmu;
- sformulovanie náhľadu na zahraničnú politiku Rumunska v dobe nacionálneho komunizmu, podporiac ho historickým argumentom.

Poznámka! Boduje sa používanie **adekvátneho historického vyjadrovania**, **štruktúra eseje**, zdôraznenie vzťahu **príčina - následok**, vypracovanie **historickej argumentácie** (opísanie jednej významnej historickej udalosti a používanie spojiviek, ktoré vyjadrujú kauzalitu, ako i konklúzie) rešpektovanie **chronologického/logického slovosledu** historických udalostí a **zaradenie** eseje do rozsahu dvoch strán.